

(that is how he reads) कोपकारणं तु न स्मरामि । असति कोपकारणे कथं कुपितेत्यत आह । योषितां रमणेषु प्रियेषु प्रभुता स्वाम्यं भावस्खलितानि भावस्य प्रेम्णः स्खलितानि चञ्चलानि नायिकान्तरदर्शनादीनि नापेक्षते न काङ्क्षन्ति । कारणाभावेऽपि तासां कोपः संपद्यत इत्यर्थः ॥

हि in the fourth pāda explains some such words as तथापि सा कुपिता to be understood after स्मराम्यहम्.

P. 112 l. 8.—कथाच्छेदकारिणी, i. e. rudely interrupting him in his story.

P. 112. ll. 9-12.—Kāṭavema: महदपीत्यादि । महदपि बहुलमपि परदुःखं परस्य व्यथां सम्यक्साम्बु शीतलमनुष्णम् । उद्वेजकं न भवतीत्यर्थः । अन्यस्येति शेषः । आहुर्ब्रुवन्ति । लौकिका इति शेषः । यद्यस्मादावद्वनस्य मम प्रणयं, प्रार्थनामगणयित्वा भनादृत्य मदन्धा एषा परभृता राजजम्बूद्वयस्य जम्बुविशेषस्य अभिमुखपाकम् अभिमुखः पाको यस्य तत्तथोक्तं तत्फलमधरमिव पातुं प्रवृत्ता उद्युक्ता ॥

राजजम्बूद्वयस्य. Rājajambū must be a jambū tree of the best species. Conf. Rāyāvalā, and Rājarambhā (the domestic plantain tree). Also Rājahamśa, Rājavidyā, and Rājaguhyam (in Gītā IX. 1. 2. इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ज्ञानं विज्ञानसाहितं यज्ज्ञात्वा मोक्षयसे शुभात् । राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम्) Rājamāsha (चवळ्या), Rājasarshapa.

P. 112. ll. 13, 14.—एवंगतेऽपि, 'Even though it is so.'

P. 113. ll. 7-10.—पश्चात्सरः &c. Translate: 'Thou shalt go to the Lake Mānasa presently; throw away that lotus-stalk, the provision for thy journey, thou shalt have it again: meanwhile save me from sorrow by giving me some news of my beloved one. For in the estimation of the good, service to the supplicant is more important than their own affairs.'

प्राथेयं विसमुत्सृज, for the bird can not with the stalk in its beak speak so as to give the King the news he wants.

तावत् 'meanwhile,' 'before going.'

स्वार्थोत्सतां गुरुतरा प्रणयिक्रियैव. Lit. 'to the good the business of a petitioner is more important [of the two] and not their own affairs.'

उद्धर. The figure implied is borrowed from the condition of a man that is being drowned in water.